

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเองของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน

THE EFFECTS OF A SELF-EFFICACY PROMOTION PROGRAM

FOR FAMILY CAREGIVERS OF PERSONS WITH STROKE AT HOME

นิชธิมา ศรีจันงค์ (Nitchatima Srijumngong) **

ทัศนีย์ รวีวรกุล (Tassanee Rawiworakul) ***

สุนีย์ ละกำป็น (Sunee Lagampan) ****

พรทิพย์ มาลาธรรม (Porntip Malathum) *****

บทคัดย่อ

ปัจจุบัน โรคหลอดเลือดสมองมีแนวโน้มสูงขึ้น และด้วยความก้าวหน้าทางการแพทย์ทำให้ผู้ป่วยรอดชีวิตและกลับไปใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านโดยมีความพิการหลงเหลืออยู่ ส่งผลให้ญาติเข้ามามีบทบาทในการดูแล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเองของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ความคาดหวังผลลัพธ์จากการดูแล ความพึงพอใจของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และอัตราการกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ญาติผู้ดูแลที่ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น โรคหลอดเลือดสมองครั้งแรก จำนวน 30 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเองของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน พัฒนาโดยใช้กรอบแนวคิดการรับรู้ความสามารถตนเองของแบนดูรา ซึ่งประกอบด้วย การสอนก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล การเยี่ยมบ้าน การให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางโทรศัพท์ โดยใช้ระยะเวลาในการจัดโปรแกรมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ และมีการติดตามผลหลังจากการทดลองอีก 2 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย วิเคราะห์ความแตกต่างของการรับรู้ความสามารถตนเองของญาติผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และความคาดหวังผลลัพธ์จากการดูแลของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยประเมินก่อนการทดลอง 6 สัปดาห์หลังเริ่มโปรแกรม และระยะติดตามผลในสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้สถิติ One-way repeated measures ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการรับรู้ความสามารถ และคะแนนความคาดหวังผลลัพธ์จากการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในสัปดาห์ที่ 6 และระยะการติดตามผลในสัปดาห์ที่ 8 ของญาติผู้ดูแลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโปรแกรมในระดับสูง และผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกรายที่ญาติผู้ดูแลได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเองของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านในงานวิจัยครั้งนี้ไม่เกิดการกลับเข้ารับรักษาซ้ำในโรงพยาบาลภายใน 28 วัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเองของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพิ่มการรับรู้ความสามารถ ความคาดหวังผลลัพธ์จากการดูแลผู้ป่วย และความพึงพอใจของญาติผู้ดูแลต่อโปรแกรม นอกจากนี้พบว่าผู้ป่วยไม่เกิดการกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลภายใน 28 วัน ดังนั้น จึงควรนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ญาติผู้ดูแล/ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง/ การรับรู้ความสามารถตนเอง/ความพึงพอใจ/การเข้ารับรักษาซ้ำใน

โรงพยาบาล

** พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลรามาริบัติ

*** อาจารย์ ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

***** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ